

OKOLNIK MINISTERSTWA SKARBU

z dnia 12 maja 1938 r.

w sprawie niektórych praw i obowiązków zarządów gmin w postępowaniu egzekucyjnym urzędów skarbowych.

Do

wszystkich izb skarbowych, Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydział Skarbowy) i wszystkich urzędów skarbowych.

W związku z podnoszonymi wątpliwościami co do zakresu niektórych praw i obowiązków zarządów gmin w postępowaniu egzekucyjnym urzędów skarbowych, Ministerstwo Skarbu, w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, wyjaśnia co następuje:

1) W granicach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 580), zmienionego rozporządzeniami Rady Ministrów: z dnia 2.I. 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 24), z dnia 28.I. 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 78) i z dnia 15 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 340) — wierzyciel nadsyłający do urzędu skarbowego wniosek egzekucyjny może być w stosunku do danej należności albo wierzycielem głównym albo wierzycielem zastępczym.

2) Wierzycielem głównym w myśl § 5 zdanie pierwsze P. E. jest władza lub instytucja żądająca ściągnięcia należności. W tym stanie rzeczy wierzycielem głównym będzie nie tylko władza lub instytucja, która żąda ściągnięcia własnych należności, ale także władza lub instytucja, żądająca ściągnięcia należności cudzych, o ile prawo takie w myśl obowiązujących przepisów jej przysługuje.

3) Wierzycielem zastępczym w myśl powołanego § 5 P. E. jest zarząd gminy wiejskiej, gdy zgodzi się za umówionym wynagrodzeniem do zastępowania wierzyciela głównego w postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych.

4) Na mocy §§ 24, 40 i 95 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 31 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 250) rozkład i pobór podatku gruntowego od wszystkich uczestników podatkowych jednostek zbiorowych oraz od wszystkich indywidualnych płatników nieopłacających oddzielnego dodatku w myśl art. 7 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 listopada 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 593) poruczono zarządom gmin.

Zarządy gmin, wykonując obowiązki płynące z powołanego rozporządzenia Ministra Skarbu, spełniają je nie z mocy umowy zawartej dobrowolnie z wierzycielem głównym, lecz z mocy przepi-

sów samego rozporządzenia; mają przy tym prawo i obowiązek na zasadzie § 110 w związku z § 95 powołanego rozporządzenia zwracać się z wnioskami egzekucyjnymi do urzędów skarbowych i żądania ściągnięcia należności z tytułu podatku gruntowego. Są więc w rozumieniu § 5 P. E. wierzycielami głównymi nie zaś zastępczymi.

5) W myśl art. 43 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 62, poz. 454) wymiar i pobór samoistnych danin komunalnych, przypadających na rzecz powiatowego związku samorządowego, może wydział powiatowy poruczyć gminom wiejskim za wynagrodzeniem do wysokości 3% pobranych sum, wpłaconych na rzecz powiatowego związku samorządowego.

Jak z powyższego przepisu wynika, czynności gmin wiejskich w omawianym zakresie plyną z woli ustawy z mocy jednostronnego poruczenia ze strony wydziału powiatowego. Zgoda gminy wiejskiej nie jest dla powstania tego obowiązku wymagana. A zatem w odniesieniu do powiatowych opłat drogowych zarządy gmin wiejskich są również wierzycielami głównymi a nie zastępczymi.

6) W tych warunkach zarządom gmin przysługują na mocy § 13 ust. 5 P. E. prawo poboru kosztów upomnienia — w odniesieniu do należności wymienionych w p. 4) i 5) — na swoją rzecz niezależnie od tego, czy chodzi o gminę miejską czy wiejską.

7) Występując w charakterze wierzyciela głównego w postępowaniu egzekucyjnym dotyczącym podatku gruntowego i opłat drogowych, zarządy gmin nie posiadają jednak wszystkich tych praw, jakie posiadają wierzyciele główni, właściciele tych należności. Charakter wierzyciela głównego zarządów gmin odnosi się bowiem tylko do postępowania przed urzędem skarbowym w zakresie popierania egzekucji danych należności. Charakter ten jednakże nie przesądza, czy gmina posiada w konkretnym przypadku także inne prawa, właściwe tylko właścicielom należności, jak prawo rozkładania na raty, prawo umarzania itd. Uprawnień tych gminy np. w stosunku do podatku gruntowego nie posiadają, ponieważ uprawnień tych nie daje im rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 250).

8) Ponieważ zarządy gmin występują, w odniesieniu do podatku gruntowego i powiatowych opłat drogowych, w postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych jako wierzyciele główni, obowiązane są używać druku tytułu wykonawczego i upomnienia koloru żółtego (wzór Nr 1 i 6 § 2 i 4 instrukcji z dnia 15 maja 1937 r. Monitor Polski Nr 143, poz. 238). Zarządy gmin wiejskich są przy tym na mocy § 13 ust. 4 P. E. obowiązane łączyć w jednym upomnieniu, a zatem i tytułe wykonawczym, wszystkie należności tego samego zobowiązanego do egzekucji.

Jeżeli jednak zarząd gminy wiejskiej stanie się w stosunku do jakiegokolwiek wierzyciela wierzycielem zastępczym, powinien używać dla wszystkich należności, przekazywanych do egzekucji urzędowi skarbowemu, a odnoszących się do danego zobowiązanego, względem którego gmina wiejska posiada uprawnienia wierzyciela zastępczego, druku upomnienia i tytułu wykonawczego koloru zielonego (wzór Nr 2 i 7 do § 2 i 4 instrukcji wierzycielskiej).

9) Upomnienia i wnioski egzekucyjne (tytuły wykonawcze) zarządy gmin sporządzają, w druku się zaopatrują, upomnienia doręczają, wnioski egzekucyjne do urzędów skarbowych nadsyłają na koszt własny.

10) Spisy tytułów wykonawczych, przewidziane w § 3 instrukcji wierzycielskiej, sporządza zarząd gminy, jeśli chodzi o pierwszy egzemplarz wysłany do urzędu skarbowego, zawsze na druk według wzoru Nr 4 wspomnianej instrukcji, do którego wpisywać należy tytuły wykonawcze sporządzone na drukach koloru żółtego jak i zielonego.

11) Sprawa używania lub nieużywania przez zarządy gmin druku wzór Nr 5 do § 3 instrukcji wierzycielskiej (spis tytułów wykonawczych przebitka dla wierzyciela zastępczego) jest sprawą wewnętrzną danego zarządu gminy. Obowiązek używania tego druku spoczywa natomiast na gminie w stosunku do wszystkich należności przekazywanych do egzekucji i w stosunku do wszystkich zobowiązań, gdy stanie się ona choćby tylko dla jednego wierzyciela głównego wierzycielem zastępczym.

12) Przepis § 5 instrukcji wierzycielskiej, stanowiący, iż drobne należności, których terminy płatności przypadają co pewien okres czasu w ciągu roku (np. tygodniowo, miesięcznie, kwartalnie, półrocznie), powinny być objęte jednym wnioskiem egzekucyjnym, który należy przesłać z końcem roku kalendarzowego, a przed tym terminem wówczas, gdy należności te w sumie przekroczą 10 zł, powinien być rozumiany następująco:

a) ograniczenie powyższe odnosi się do drobnych należności, powtarzających się w ciągu roku. Należności nie powtarzające się w ciągu roku, choćby drobne, mogą być zgłaszane do egzekucji;

b) ograniczenie powyższe odnosi się do należności, które w sumie nie przekraczają 10 zł. Ograniczenie to nie działa więc już wówczas, gdy wszystkie objęte wnioskiem egzekucyjnym należności, choćby z różnych tytułów prawnych i ściągane na rzecz różnych wierzycieli, przekraczają sumę 10 zł.

13) Ściągnięte w drodze egzekucji należności podatku gruntowego oraz koszty egzekucyjne poborca skarbowy wpłaca bezpośrednio do kasy właściwego urzędu skarbowego lub na konto czekowe tego urzędu w P. K. O. Sprzecznym z niniejszym postanowieniem przepisy okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 15 maja 1937 r. L. D. III. 6936/4/37 (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 13, poz. 424) oraz z dnia 4 września 1937 r. L. D. III. 9985/4/37 (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 23, poz. 756) tracą równocześnie moc obowiązującą.

Ściągnięte w drodze egzekucji koszty upomnienia poborca skarbowy wpłaca do kasy właściwego zarządu gminy w trybie § 8 instrukcji wierzycielskiej. O pobranych od poszczególnych zobowiązań kwotach zawiadania się zarząd gminy w sposób podany w p. 14 niniejszego okólnika.

14) Na wpłaty podatku gruntowego przypisanego w księgach bierczych „B” poborca skarbowi sporządzać będą osobne wykazy wzór Nr 33 do § 77 instrukcji egzekucyjnej dla władz skarbowych w dwóch egzemplarzach przez kalkę, przy czym kwoty pobrane na rzecz gminy tytułem kosztów upomnienia powinny być wykazywane w tych wykazach w osobnej przedziałce zatytułowanej: „Koszty upomnienia przekazane zarządowi gminy w...”

Wspomniane wykazy składa poborca skarbowy w kasie urzędu skarbowego przy najbliższym oddaniu służby. Po sprawdzeniu tych wykazów w sposób przewidziany w § 84 instrukcji egzekucyjnej dla władz skarbowych, pierwsze egzemplarze wykazów, które zarządowi gminy służą będą jako załączniki do odnosnych pozycji dziennika specjalnego podatku gruntowego — powinny być bezzwłocznie przesłane zarządowi odnośnej gminy celem odkontowania wpłat na kontach dotyczących płatników w księgach bierczych „B”. Na wykazach powinna być uwidoczniona adnotacja o zarachowaniu, stwierdzona podpisami i odciskiem datownika, oraz zamieszczone polecenia zapisania ogólnej kwoty, pobranej przez kasę, do dziennika specjalnego Nr 1 na przychód i równocześnie na rozchód jako sumę odprowadzoną do kasy urzędu skarbowego. Drugie egzemplarze wykazów otrzymać ma urzędnik właściwego urzędu skarbowego prowadzący księgę bierczą „A”. Otrzymane wykazy urzędnik ten przechowuje pod zamknięciem w teczkach, założonych dla każdej gminy osobno, aż do czasu nadesłania przez gminę obrachunku dekadowego, po czym sprawdza na podstawie dowodów wpłat (odbitek pokwitowań) czy sumy poszczególnych wykazów zarachowała gmina w dzienniku specjalnym podatku gruntowe-

go zgodnie z wykazami, i czy do odbitek pokwitowań (dowodów wpłat) dołączono same pokwitowania.

Na dowód sprawdzenia i zgodności wykazów z dowodami wpłat urzędnik zamieści na wykazach klauzulę „sprawdzono”, którą zaopatrzy własnoręcznym podpisem.

Pokwitowania dołączone przez gminę do dowodów wpłaty należy wydzielić i przykleić do odpowiednich wykazów Nr 33, po czym te ostatnie złożyć, zgodnie z przepisem § 85 instrukcji egzekucyjnej dla władz skarbowych, w skarbcu na równi z innymi wykazami wpłat poborców skarbowych.

15) Ściągnięte w drodze egzekucji należności wierzycieli głównych, zastępowanych przez gminę wiejską, poborca skarbowy wpłaca do kasy właściwego wierzyciela głównego trybem wskazanym w § 8 instrukcji wierzycielskiej, ściągnięte zaś w drodze egzekucji koszty upomnienia — tymże trybem do kasy właściwego zarządu gminy.

Koszty egzekucyjne wpłaca poborca skarbowy do kasy urzędu skarbowego bezpośrednio lub na konto czekowe urzędu w P. K. O.

16) Ściągnięte w drodze egzekucji inne należności (n. p. samoistne daniny komunalne) wpłaca poborca skarbowy wraz z kosztami upomnienia do kasy właściwego zarządu gminy trybem wskazanym w § 8 instrukcji wierzycielskiej, koszty zaś egzekucyjne — do kasy urzędu skarbowego bezpośrednio lub na konto czekowe urzędu w P. K. O.

17) Zarządy gmin obowiązane są notować w księdze bierczej podatku gruntowego datę upomnienia po jego sporządzeniu, a numer wniosku egzekucyjnego (tytułu wykonawczego) przed jego wysłaniem do urzędu skarbowego.

Wnioski egzekucyjne dotyczące płatników, którzy mają miejsce zamieszkania w innej gminie, niż gmina położenia gruntu, powinny zarządy gmin kierować bezpośrednio do urzędów skarbowych terytorialnie właściwych według miejsca zamieszkania zobowiązanych.

18) Obowiązki, określone w § 6 instrukcji wierzycielskiej, ciążyą na zarządach gmin tylko w odniesieniu do należności, dla których jest ona wierzicielem głównym.

W odniesieniu jednak do podatku gruntowego zwalnia się zarządy gmin od obowiązku zawiadamiania urzędów skarbowych:

- a) o odroczeniu płatności należności,
- b) o rozłożeniu na raty należności i
- c) o umorzeniu należności.

Zwalnia się również zarządy gmin od obowiązku zawiadamiania urzędów skarbowych o każdorazowym zmniejszeniu należności w podatku gruntowym, z wyjątkiem jednak przypadków wpłat zbiorowych, przyjmowanych przez gminę od sołtysów (poborców gminnych), a księgowanych przez gminę w dzienniku specjalnym podatku gruntowego pod jedną pozycją. W tych przypadkach gmina obowiązana jest zawiadomić urząd skarbowy, na druku wzór Nr 10 do § 6 instrukcji wierzycielskiej, o każdej wpłacie dokonanej przez poszczególnego zobowiązanego. Zamiast zawiadomień wzór Nr 10 do § 6 instrukcji wierzycielskiej może gmina nadesłać odbitki pokwitowań sołtysów (poborców gminnych) lub odbitki zbiorowych imiennych wykazów wpłat, o ile odbitki tych pokwitowań (zbiorowych imiennych wykazów wpłat) zawierają wszystkie te dane, które zawiera dowód wpłaty z dziennika specjalnego wzór Nr 1.

19) Zarząd gminy, winny spowodowania w podatku gruntowym egzekucji niesłusznej (§ 58 P.E.), poniesie koszty egzekucyjne. Jednakże władze skarbowe nie będą stosować do zarządów gmin postanowień § 58 ust. (1) lit. c oraz ust. 2 P.E.

20) O udzieleniu ulg w podatku gruntowym figurującym w księgach bierczych „B” będą urzędy skarbowe zawiadamiać zarządy gmin przez przesłanie odpisów postanowień, którymi ulg udzielono. Zarządy gmin uczynią adnotację o udzielonych ulgach w rubryce „uwagi” księgi bierczej „B” oraz dopilnują terminów rat lub odroczeń, a w razie niedotrzymania przez zobowiązanego któregośkolwiek z tych terminów — powiadomią o tym natychmiast urząd skarbowy. Zarazem zarządy gmin podawać będą aktualną zaległość zobowiązanego w podatku gruntowym.

Odpisy postanowień zatrzymują gminy u siebie jako podstawę umieszczenia w księdze bierczej „B” adnotacji o rozłożeniu zaległości na raty oraz dowód, usprawiedliwiający pobranie ulgowych odsetek.

W postanowieniach ratalnych powinny urzędy skarbowe zawsze podawać wysokość należnych kosztów egzekucyjnych, z zaznaczeniem, że należy je pokryć w całości z pierwszej wpłaconej raty.

Jeżeli urząd skarbowy udzieli ulg w spłacie zaległości w podatku gruntowym, figurującym w księgach bierczych „B”, w jednym postanowieniu łącznie z udzieleniem ulg w spłacie innych zaległości, figurujących w księgach bierczych urzędu skarbowego — powinien zaznaczyć, które spośród wyszczególnionych w postanowieniu rodzajów zaległości podatkowych mają być przez zobowiązanego spłacane najpierw, a które w następnej kolejności, oraz w jakich terminach, a to celem

umożliwienia dopilnowania przez zarządy gmin przestrzegania wyznaczonych terminów płatności rat lub odroczeń.

21) Dział rachunkowo-kasowy urzędu skarbowego nie prowadzi terminarza rat dla wskazanych w p.20) postanowień o ulgach.

22) Przyjmując wpłaty na poczet podatku gruntowego po wszczęciu egzekucji, zarządy gmin obowiązane są pobierać od zobowiązanych na ich żądanie nie tylko sumę należności podatkowej, ale także i sumę należnych kosztów egzekucyjnych. Koszta te zarządy gmin wpłacać będą do kas właściwych urzędów skarbowych w terminach określonych w § 105 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 31 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 250).

Pobrane bezpośrednio przez zarządy gmin albo przez podległe im organa koszty egzekucyjne zapisują te zarządy w dzienniku specjalnym Nr 1 w dotyczącej przedziałce zatytułowanej „koszty egzekucyjne”.

Pobrane przez zarządy gmin koszty upomnienia mogą być zapisywane w dzienniku specjalnym Nr 1 w przedziałce zatytułowanej „odsetki samorządowe” po odpowiednim zaznaczeniu zmiany tytułu należności na „koszty upomnienia”.

Przy odprowadzeniu sum pobranego podatku, zatrzymane sumy kosztów upomnienia i suma netto, podlegająca wpłaceniu do kasy urzędu skarbowego, powinny być zaznaczone przez zarządy gmin na odwrocie ostatniego odcinka odbitki pokwitowania.

23) Dzienną bieżącą aktualizację tytułów wykonawczych na podatek gruntowy, przypisany w księgach bierczych „B”, przeprowadzać będą urzędy skarbowe: w zakresie odpisów — na podstawie rejestrów przypisów i odpisów, a w zakresie uiszczeń — na podstawie nadsyłanych przez zarządy gmin dowodów wpłat (odbitek pokwitowań) — wykazów wzór Nr 33 sporządzanych przez poborców skarbowych oraz zawiadomień wzór Nr 10 do § 6 instrukcji wierzycielskiej (ewent. odbitek pokwitowań sołtysów lub poborców gminnych albo odbitek zbiorowych imiennych wykazów wpłat).

Dla ułatwienia urzędom skarbowym dokonywania tej aktualizacji zarządy gmin powinny uwidaczniać numery tytułów wykonawczych (wniosków egzekucyjnych) na dowodach wpłat (ust. 1), które obejmują dobrowolne wpłaty dokonane w gminie na poczet zaległości przekazanej do egzekucji, a w przypadku wpłaty raty — uwidaczniać, którą z kolei ratę uiszcili zobowiązani.

Dyrektor Departamentu
(—) Dr J. Lubowicki.